

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Юлия Георгиева Добрева;
ВУЗФ;
3.8 Икономика

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност *Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка* в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Вилизар Богданов Чупетловски*
Тема на дисертационния труд: *Икономически ефекти от интегрирането на фондовите пазари в страните от Балканския регион*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №1645/23.06.2023г. на Зам.-Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра Финанси, Финансово-счетоводен факултет* на УНСС по научна специалност *Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка* съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС №1645/23.06.2023г. Обучението е осъществено в *задочна* форма.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е с общ обем от 212 страници и е структуриран в увод, изложение в три глави, заключение, списък с използвана литература, списък с таблиците, списък с фигурите и приложения. Използваната литература включва 234 източника, от които 29 на български език, 127 на английски език, 23 нормативни документи и 55 онлайн източници.

Темата на дисертацията е актуална, като в увода правилно са формулирани обект, предмет, цели и задачи на изследването. Тезата е ясна и конкретна и се доказва в хода на анализа. Използваната научна литература е актуална и изчерпателно обхваща източниците по темата.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд се отличава с основен научен принос, фокусиран върху изследване на капиталовите пазари и използването им за засилване на икономическото развитие в Балканския регион. Такова изследване е ценно, предвид значимостта на региона и макроикономическите ефекти, каквито биха се постигнали при обединените усилия на държавите да създадат общ капиталов пазар. Приемам за иновативна идеята за създаване на регионален борсов оператор, който да обединява инвестиционните възможности от района и да допринася чрез мащаба си за развитието на по-малки държави като Косово и Албания.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемам всички от посочени от дисертанта приноси, а именно:

- Обобщаване и проучване на съществуващата литература по темата за фондовите пазари и интегрирането им;
- Извършване на статистически анализ на данните за капиталовите пазари на страните от Балканския полуостров и извеждане на основни зависимости и изводи;
- Предложение за организация на Единна фондов борса в Балканския регион, която да допринесе за повишаването на ликвидността, капитализацията и търгуваните обеми на фондовата борса, намаляване на разходите и увеличаването на приходите;
- Предлагане на модел за развитите на иновативни дружества със специална инвестиционна цел.

По третия принос мнението ми е, че може на този етап да отпадне посоченото „предложение за привличането на допълнителни международни инвеститори и инвестиционни фондове, спомагащи и за икономическото развитие на балканските страни“, тъй като това подлежи

на разработване и тестване на конкретен модел, който дисертантът може да анализира и предложи в следващи свои изследвания.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е представил 3 публикации, които в съдържателен аспект отговарят на темата на дисертацията. Две от тях са в сборници от научни конференции, а третата е публикувана в реферирано списание на БАН - Economic Alternatives.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е подходящо структуриран и в обем от 40 стр. представя основното съдържание на дисертационния труд. В края е приложен справка на основните приноси и изводи, които синтезирано представят резултатите от изследването.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам съществени критични бележки. По отношение на автореферата имам техническа препоръка изводите да се опишат в края на представянето на всяка глава, а справката за приносите да съдържа само самите приноси, като ги представя в две групи – теоретични и практико-приложни.

По време на защитата докторантът може да помисли и коментира следния въпрос:

В дисертацията се посочва, че „сегашните сложни, многозначни и препредаващи нормативни изисквания действат дистанциращо на настоящите публични компании поради несигурността и свръх контрола от страна на регулаторните институции“. Какви са конкретните нормативни изисквания, които са ограничаващи? Посочете такива и коментирайте как могат да се преодолеят слабостите?

8. Заключение

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на

академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на УНСС.

Дисертационният труд показва, че докторантът **Вилизар Богданов Чупетловски** притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по професионално направление 3.8. Икономика като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на **Вилизар Богданов Чупетловски** в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление, 3.8. Икономика, научна специалност **Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка.**

26.07.2023г.

Подпис: .....
Проф. д-р Юлия Добрева

STATEMENT

By: *Prof. Dr. Julia Georgieva Dobрева;*
VUZF;
3.8 Economics

Subject: dissertation work for the award of the educational and scientific degree "doctor" (PhD) in the scientific field *Finance, money circulation, credit and insurance* at UNSS (University of National and World Economy)

Author of the dissertation: *Vilizar Bogdanov Chupetlovski*

Topic of the dissertation: *Economic effects of the integration of the stock markets in the Balkan countries*

Reason for submitting the statement: participation in the scientific jury for the defense of dissertation according to Ordinance №1645/23.06.2023г. of the Deputy Rector of UNSS.

1. Information about the PhD candidate

The PhD student was trained in a doctoral program at the Department of Finance, Faculty of Finance and Accounting of the UNSS, majoring in Finance, Money Circulation, Credit and Insurance, according to the Order of the Vice-Rector for Research of UNSS No. 1645/23.06.2023. The education was carried out in part time form.

2. General characteristics of the dissertation

The dissertation has a total volume of 212 pages and is structured in an introduction, an exposition in three chapters, a conclusion, a list of references, a list of tables, a list of figures and appendices. The literature used includes 234

sources, of which 29 in Bulgarian, 127 in English, 23 normative documents and 55 online sources.

The topic of the dissertation is current, and the object, subject, and objectives of the research are correctly formulated in the introduction. The thesis is clear and specific and is proven in the course of the analysis. The scientific literature used is up-to-date and comprehensively covers the sources on the subject.

3. Assessment of the scientific and applied results

The dissertation is distinguished by a major scientific contribution focused on the study of capital markets and their use to enhance economic development in the Balkan region. Such research is valuable given the importance of the region and the macroeconomic effects that would be achieved by the united efforts of countries to create a common capital market. I consider as innovative the idea of creating a regional stock exchange operator, which would unite investment opportunities from the region and contribute through its scale to the development of smaller countries such as Kosovo and Albania.

4. Assessment of the scientific and applied contributions

I accept all contributions listed by the PhD candidate, namely:

- Summarizing and surveying the existing literature on the subject of stock markets and their integration;
- Carrying out a statistical analysis of the data on the capital markets of the countries of the Balkan Peninsula and deriving the main dependencies and conclusions;
- Proposal for the organization of a Single Stock Exchange in the Balkan region, which will contribute to the increase of liquidity, capitalization and traded volumes of the stock exchange, reduction of costs and increase of revenues;
- Offering a model for developed innovative companies with a special investment purpose.

Regarding the third contribution, my opinion is that at this stage the mentioned "proposal for attracting additional international investors and

investment funds, helping the economically developed countries of the Balkans", may be dropped, as this is subject to the development and testing of a specific model that the PhD student can analyze and propose in his subsequent studies.

5. Assessment of the publications

The PhD student has presented 3 published works, which in terms of content correspond to the topic of the dissertation. Two of them are in proceedings of scientific conferences, and the third is published in a refereed BAS journal - Economic Alternatives.

6. Assessment of the Abstract on the dissertation

The abstract is appropriately structured and in a volume of 40 pages presents the main content of the dissertation work. At the end is a summary of the main contributions and conclusions, which synthesize the results of the study.

7. Critical remarks, notes, recommendations and questions

I have no major criticisms. Regarding the abstract, I have a technical recommendation that the conclusions should be described at the end of the presentation of each chapter, and that the reference for the contributions should contain only the contributions themselves, presenting them in two groups - theoretical and practical-applied.

During the defense, the doctoral candidate may consider and comment on the following question:

The thesis states that "the current complex, ambiguous and confusing regulatory requirements act as a distance to current public companies due to uncertainty and over-scrutiny by regulatory institutions". What are the specific regulatory requirements that are restrictive? Point out any and comment on how the weaknesses can be overcome?

8. Conclusion

The dissertation contains **scientific, scientific-applied and applied results, which represent an original contribution** to science and meet all the

requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ZRASRB), the Regulations for the Implementation of ZRASRB and the relevant Regulations of the UNSS.

The dissertation shows that the doctoral student Vilizar Bogdanov Chupetlovski possesses in-depth theoretical knowledge and professional skills in professional field 3.8. Economics by demonstrating qualities and skills for independent conduct of scientific research.

Due to the above, I confidently give my positive assessment of the conducted research, presented by the above-reviewed dissertation work, abstract, achieved results and contributions, and I propose to the honorable scientific jury to award the educational and scientific degree "doctor" (PhD) to Vilizar Bogdanov Chupetlovski in the field of higher education: 3. Social, economic and judicial sciences, professional direction, 3.8. Economics, scientific specialty Finance, money circulation, credit and insurance.

26.07.2023

Signed: .....
Prof. Dr. Julia Dobрева

